

Aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
T.a.v. J. Konopová

Datum: 4 april 2011

Betreft: Commentaar Hondenbescherming op Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren

Geachte heer of mevrouw Konopová ,

Bij deze stellen wij u op de hoogte van het commentaar van de Hondenbescherming op het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren ter vervanging van het thans geldende Honden- en Kattenbesluit (HKB).

Alvorens op de afzonderlijke artikelen in te gaan, willen wij eerst enige algemene opmerkingen maken.

Alhoewel u aangeeft dat het onderdeel betreffende de (vrijwillige) certificering niet meer kan worden gewijzigd, wil de Hondenbescherming hier toch graag nog het volgende over opmerken.

Certificering ondersteund door Besluit gezelschapsdieren

De Hondenbescherming betreft ten eerste dat ter vervanging van het Honden- en Kattenbesluit gekozen is voor een vrijwillig certificatiesysteem dat ondersteund wordt door onderhavig ontwerpvoorstel Besluit gezelschapsdieren. Naar de mening van de Hondenbescherming biedt het certificeren op basis van vrijwilligheid onvoldoende waarborg voor het houden, fokken en verkopen van honden op een verantwoorde wijze. Om door middel van regelgeving het welzijn van het dier optimaal te garanderen dient er in onze optiek een wettelijke verplichting te zijn voor organisaties om deel te nemen aan een certificatiesysteem. Zonder wettelijke dwang is er van dergelijk systeem niet veel te verwachten. Het is niet reëel te veronderstellen dat handelaren, die het niet zo nauw nemen met de gezondheid en het welzijn van dieren, zich zullen binden aan een niet verplicht systeem, dat stringente regels stelt ter waarborging van het welzijn van de dieren. En het is nu juist deze groep waar een certificeringssysteem voor zou moeten gelden.

Nu ook in de Nota van Toelichting (p.2) bij het ontwerpbesluit staat dat *vertegenwoordigers van de (detail)handelsbranche in gezelschapsdieren, de honden en kattenpensions en hondenfokkers in augustus 2010 hebben aangegeven vooralsnog geen grote deelname aan een certificatiestelsel door hun achterban te verwachten*, doet dit het ergste vrezen voor de opzet die door uw ministerie is gekozen.

Deze consultatieronde inzake het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren vindt plaats zonder dat er sprake is van een door de sector opgezet certificeringssysteem. Het is echter maar de vraag of een dergelijk systeem er ook daadwerkelijk komt. De sector moet het namelijk eens worden over de voorwaarden waaraan een 'bedrijf' moet voldoen om voor het certificaat in aanmerking te komen. Daarnaast moet het hele systeem betaalbaar zijn om

een invoering realistisch te laten zijn. En 'last but not least' moet er draagvlak zijn om eraan deel te nemen en gezien het vorenstaande lijkt dat echter te ontbreken.

Bij het uitblijven van een certificatiestelsel rest enkel het Besluit gezelschapsdieren met doelvoorschriften ter waarborging van het welzijn en de gezondheid van gezelschapsdieren en dat is absoluut niet toereikend om de gezelschapsdieren de noodzakelijke wettelijke bescherming te bieden die noodzakelijk is. In plaats van het Honden- en Kattenbesluit met concrete eisen aan onder meer gezondheid, welzijn en huisvesting, krijgen we een Besluit met open normen die voor velerlei interpretatie vatbaar zijn. Dit bemoeilijkt de handhaving en heeft tot gevolg dat het dierenleed vergroot wordt. Wij zijn en blijven van mening dat het de taak van de overheid is, zodanige regels in te stellen dat het welzijn van dieren wordt gegarandeerd.

Inspectiedienst Gezelschapsdieren

Voorts willen wij nog opmerken dat met betrekking tot de handhaving van het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren in de Nota van Toelichting (p. 10 onder het kopje *4.4 Lasten voor de overheid*) onder meer de ambtenaren van de Algemene Inspectiedienst (AID) en de inspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) worden genoemd. In deze opsomming ontbreken de inspecteurs van onze Inspectiedienst Gezelschapsdieren (IDG). Hiermee wordt voorbij gegaan aan de jarenlange ervaring en inzet van onze inspecteurs. In iedere provincie is voor de IDG een inspecteur werkzaam. Er wordt nauw samengewerkt met de politie, de AID en de LID. De inspecteurs beschikken allen over opsporingsbevoegdheid speciaal op dit terrein. Wij menen dat de IDG zijn bestaansrecht heeft bewezen en verzoeken u, bij de definitieve vaststelling van het Besluit gezelschapsdieren, het zo in te richten dat ook de IDG met name genoemd wordt.

Tot zover onze opmerkingen in hoofdlijnen op het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren.

In de bijlage vindt u ons commentaar op de afzonderlijke artikelen van het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren.

Naast dit specifieke commentaar op de voorgestelde wetsartikelen, wil de Hondenbescherming u ook graag attenderen op ons commentaar in CDON-verband (CDON= Coalitie Dierenwelzijnsorganisaties Nederland) op het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren.

Wij vertrouwen erop dat u onze opmerkingen, die alle het welzijn van de hond dienen, ter harte zult nemen. Mocht u behoefte hebben aan nadere toelichting, dan zullen wij die uiteraard graag geven. Een uitnodiging daartoe uwerzijds zal door de Hondenbescherming zeer op prijs worden gesteld.

U dankend voor uw tijd en aandacht, verblijf ik,

Met vriendelijke groet,
Namens de Hondenbescherming

Mr. Just de Wit
Beleidsmedewerker juridische zaken

Commentaar Hondenbescherming op Ontwerp-Besluit Gezelschapsdieren

NB: vetgedrukte woorden staan voor wijzigingen c.q. toevoegingen

Hoofdstuk 1: Algemeen

Artikel 2

In artikel 2 worden de artikelen uit de Wet dieren genoemd die de grondslag vormen voor het Besluit Gezelschapsdieren. Het betreft een groot aantal artikelen, hetgeen in tegenspraak lijkt met het streven van het ministerie naar transparantie en vereenvoudiging inzake dierenwelzijnswetgeving.

Hoofdstuk 2: Het bedrijfsmatig verkopen, afleveren, in bewaring nemen van of fokken met gezelschapsdieren

Het Besluit gezelschapsdieren zal onder meer van toepassing zijn op iedereen die bedrijfsmatig met honden werkt. In het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren is geen definitie voor bedrijfsmatige omgang opgenomen. In de Nota van Toelichting bij het besluit staan wel richtsnoeren zoals die ook worden gehanteerd bij het Honden- en Kattenbesluit. Alleen het hanteren van richtsnoeren die in de Nota van Toelichting staan, is te vrijblijvend en biedt niet de gewenste zekerheid of men wel of niet als bedrijfsmatig kan worden aangemerkt. Teneinde de doelgroep voor het nieuwe Besluit gezelschapsdieren helder in kaart te brengen, zijn wij van mening dat een nauw omschreven definitie van bedrijfsmatige omgang in de wettekst moet worden opgenomen. Die definitie zou kunnen luiden:

Bedrijfsmatigheid is van toepassing op een ieder die zich bezighoudt met kopen, verkopen, ten verkoop voorradig hebben, ten verkoop aanbieden, verhuren of afleveren van honden, en die daarbij meer dan 10 volwassen honden onder zich heeft, of meer dan 4 nesten of meer dan 20 pups per jaar fokt.

De met opsporing belaste inspecteurs hebben in het verleden bij herhaling gepleit voor een definitie van bedrijfsmatigheid, aangezien de handhaving bij een ontbreken hiervan ernstig werd/wordt/zal worden bemoeilijkt.

Artikel 3

Lid 1. 1^e regel Het is verboden gezelschapsdieren **te kopen**, te verkopen, ten verkoop in voorraad.....etc.

Wil men een duidelijk beeld krijgen van de (malafide) handel in honden, dan dient niet alleen de verkoop, maar ook de (aan)koop geregistreerd te worden. Er zijn immers duidelijk aanwijzingen dat (jonge) honden bij grote aantallen aangeleverd/ geïmporteerd worden.

Lid 3. In de Nota van Toelichting (p.3) wordt hierover opgemerkt dat onder het in bewaring nemen van gezelschapsdieren in het Besluit Gezelschapsdieren niet de strafrechtelijke of bestuursrechtelijke inbeslagname wordt verstaan. Verderop in de tekst van de Nota van Toelichting staat echter *dat inrichtingen die strafrechtelijke of bestuursrechtelijke inbeslaggenomen dieren in bewaring nemen, wel moeten voldoen aan de bepalingen van het Besluit Gezelschapsdieren*. Ons inziens spreekt dit elkaar tegen en vraagt om nadere uitleg.

Hoofdstuk 6: Huisvesting en verzorging

Artikel 9

Lid 2 sub a. het dier over voldoende bewegingsruimte beschikt, **een comfortabele rustplaats heeft en beschikt over een plaats waar zij zich al naar gelang hun aard kunnen verzorgen of terugtrekken;**

Lid 2 sub d. de ruimte voldoende hygiënisch is **door dagelijkse reiniging en regelmatige deugdelijke ontsmetting** en geen materialen of bodembedekking bevat die niet eenvoudig gereinigd en gedesinfecteerd kunnen worden.

Lid 2 sub e. **het dier moet met geëigende tussenpozen een toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voeder krijgen, zodat aan hun voedingsbehoeften wordt voldaan, en het dier moet, ongeacht of het binnen of buiten wordt gehouden, toegang hebben tot een toereikende hoeveelheid schoon en fris drinkwater dat continu aanwezig is en onomstootbaar is bevestigd.**

Lid 2 sub f. de ruimte op zodanige wijze ontworpen en gebouwd is en onderhouden wordt, dat daardoor bij het dier geen letsel en/of pijn en/of **chronische angst en/of stress** kan worden veroorzaakt;

Lid 2 sub g. de ruimte is voorzien van een vloer of vlonder van daartoe geëigend materiaal, met voldoende licht en lucht en van een goede constructie vervaardigd van zodanige materialen en met een **deugdelijke afwerking** dat het opzuigen van water en smetstof zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Lid 2 sub h. bij huisvesting van een hoogdrachtig of zogend dier, het met haar jongen de beschikking heeft over voldoende en geschikte nesträume, **die dient te worden afgestemd op de grootte van het moederdier. Deze laatste moet de mogelijkheid hebben de ruimte vrijelijk te betreden en/of te verlaten.**

Lid 2 sub i. het dier niet tengevolge van de wijze waarop het is gehuisvest is onnodige stress **en/of angst** ervaart;

Aan dit artikel stellen wij voor om de volgende leden toe te voegen:

Lid 2 sub k. de binnenruimte dient een open verbinding te hebben met een buitenverblijf, waarvan het afgesloten kan worden door middel van een schuif(deur). Honden dienen te allen tijde beschutting te kunnen vinden tegen neerslag en zonlicht.

Lid 2 sub l. het dier moet zijn soortspecifiek gedrag kunnen vertonen, dat wil zeggen dat het dier zijn normale sociale gedrag kan uiten; onderdeel hiervan is spelgedrag, dat door inrichting van de ruimte en spelmateriaal wordt gestimuleerd.

Lid 2 sub m. in ruimten waarin dieren zijn ondergebracht worden geen kadavers bewaard.

Lid 2 sub n. in iedere ruimte dienen adequate brandblusmiddelen aanwezig te zijn.

Artikel 11

Lid 1. Een inrichting beschikt over een ruimte die, indien nodig, bestemd kan worden voor het huisvesten van zieke of **vechtlustige** gezelschapsdieren;

Artikel 12

In lid 4 van dit artikel wordt gesteld dat *een hond of kat de quarantaineruimte van de inrichting niet mag verlaten gedurende ten minste 7 dagen nadat de in artikel 13, onderdeel a, bedoelde inenting hebben plaatsgevonden, tenzij het de teruggave aan de eigenaar betreft.*

De Hondenbescherming vraagt zich in hoeverre de hond aan de noodzakelijke beweging komt gedurende deze periode? Beweging voor de hond is namelijk van groot belang voor zijn lichamelijke en geestelijke gesteldheid. Een hond die te weinig beweging heeft, krijgt verslakte spieren wordt te dik en vatbaar voor allerlei kwalen. En hij raakt gestrest, omdat hij zijn natuurlijke neiging tot beweging niet meer kan uiten.

Artikel 13

In dit artikel wordt gesteld dat bij ministeriële regeling onder meer regels worden gesteld met betrekking tot inenting voor honden. De Hondenbescherming acht het wenselijk dat de huidige vaccinatieverplichtingen voor honden tegen hondenziekte en parvovirusinfectie in deze ministeriële regeling worden gecontinueerd. Het voordeel van vastlegging van de eeningen in een ministeriële regeling, is dat de voorschriften, als de omstandigheden dat vereisen, snel en flexibel kunnen worden aangepast.

Artikel 14

Een hond wordt, passend bij zijn ethologische en fysiologische behoefte, dagelijks in de gelegenheid gesteld tijd door te brengen **op een in de buitenlucht gelegen speelweide of speelplaats**, indien de gezondheidstoestand van de hond zich daartegen niet verzet. **Dit is een grote ruimte waar de hond in gezelschap van soortgenoten kan spelen en bewegen. Het is per definitie een andere ruimte dan het buitenverblijf.**

Artikel 16

Artikel 16 verdelen in twee leden, waarvan lid 1 luidt:

kennelijk zieke dieren mogen niet in ontvangst worden genomen om ten verkoop voorradig te worden gehouden en mogen niet uit hoofde van verkoop worden afgeleverd.

Hoofdstuk 9: Fokken en socialisatie

De Hondenbescherming is verheugd dat in het Ontwerp-Besluit gezelschapsdieren een artikel is opgenomen ter bevordering van de socialisatie bij honden die bedrijfsmatig worden gehouden en een artikel ter bestrijding van onder meer schadelijke raskenmerken bij (ras)honden.

Artikel 20

In lid 2 wordt gesteld dat bij het fokken 'voor zover mogelijk' wordt voorkomen dat....Maar tot hoever reikt deze inspanningsverplichting? Het zou goed zijn als de ouderdieren die voor de fok worden ingezet worden, verplicht moeten worden onderworpen aan gezondheidsonderzoeken teneinde te voorkomen dat erfelijke afwijkingen en ziekten aan nakomelingen worden doorgegeven. Ook de recent ontwikkelde TOP-gedragtest (TOP: Toetsing Op Persoonlijkheid) kan hierbij een vitale rol spelen.

De artikelen 20 lid 2 sub e en 20 lid 3 lijken in samenhang te bedoelen dat het krijgen van meer dan 1 nest binnen een aaneengesloten periode van 12 maanden moet worden beschouwd als een gezondheids- en welzijnsbenadeling van de hond. Ons inziens is dit vrij

omslachtig gesteld, hetgeen tot verwarring en verkeerde interpretatie kan leiden. Bovendien is het wenselijk om een wettelijk maximum te stellen aan het aantal nesten dat een hond gedurende haar hele leven mag krijgen. Fokkers zullen namelijk een maximum profijt willen trekken uit de hond en het dan zoveel mogelijk jaren achtereen jongen laten krijgen. Dit is uit welzijnsoogpunt ongewenst. Daarom zou aan het door ons voorgestelde artikel moeten worden toegevoegd dat een vrouwtjeshond in haar leven maximaal vier nesten mag krijgen.

Artikel 20 lid 2 sub e kan komen te vervallen. En artikel 20 lid 3 kan dan luiden:
Een hond die valt binnen de bepalingen van het Besluit gezelschapsdieren mag binnen een aaneengesloten periode van 12 maanden ten hoogste één nest krijgen, en gedurende haar hele leven maximaal vier nesten krijgen.

Artikel 21

Gedurende de periode dat een gezelschapsdier in een inrichting verblijft, wordt zorg gedragen voor de socialisatie en **habituatie** van het gezelschapsdier.

Het is niet alleen belangrijk om zorg te dragen voor een goede socialisatie van de hond, maar daarnaast ook te zorgen voor de juiste habituatie (=gewenning). Socialisatie is het met alle zintuigen leren en ervaren wat de kenmerken zijn van levende wezens. Ter voorkoming van het ontwikkelen van ongewenst gedrag bij de hond, is het belangrijk dat het de pup in het socialisatieproces aan niets ontbreekt; de pup dient een veelheid aan verschillende indrukken op te doen en die zonder angst te leren accepteren. Daarnaast is het belangrijk dat de pup wordt gehabitueerd (=gewend) aan mensen, dieren en voorwerpen/situaties die in zijn leefomgeving (te verwachten) zijn. Dit betekent dat de pup eraan gewend raakt dat er mensen, dieren en voorwerpen/situaties in zijn omgeving zijn, zonder dat hij er iets mee hoeft.

De Hondenbescherming vindt het wenselijk om het gestelde in artikel 21 nader te concretiseren teneinde te waarborgen dat jonge honden gesocialiseerd en gehabitueerd worden.

Om enigszins te waarborgen dat jonge honden gesocialiseerd en gehabitueerd zouden worden, is de Hondenbescherming de mening toegedaan dat er in het besluit gezelschapsdieren een duidelijke relatie gelegd moet worden tussen het aantal aanwezige dieren en het aantal personeelsleden dat ter beschikking en aanwezig moet zijn. De Hondenbescherming stelt de volgende (wet)tekst voor, hetgeen ook als richtsnoer in de Nota van Toelichting zou kunnen dienen:

Het personeel moet de honden behandelen zonder brutaliteit en met bekwaamheid. Tussen zonsopgang en zonsondergang moet een minimale bezetting verzekerd zijn, om gewenning van de honden aan mensen te bevorderen.

In bedrijfsinrichtingen voor honden waar 10 tot 20 volwassen honden worden gehouden, moet 1 persoon ten minste 4 uur per dag bezig zijn met de verzorging van de honden.

Van 21 tot en met 50 volwassen honden moet 1 persoon ten minste 8 uur per dag bezig zijn met de verzorging van de honden.

Vanaf 51 volwassen honden moeten per schijf van 50 volwassen honden boven de eerste 50, 4 uur extra worden uitgetrokken voor het verzorgen van de honden.

Na een periode van 2 jaar moet worden gezien in hoeverre het socialisatieartikel aanpassing behoeft.

De Hondenbescherming realiseert zich dat de aanwezigheid van personeel op zich geen waterdichte garantie is dat de jonge hondjes ook daadwerkelijk gesocialiseerd zullen worden, maar de kans is in elk geval groter dat de hondjes voldoende aandacht zullen krijgen.